

NEW YORK TIMES BESTSELERIS

*Kibirščiuojanti meilė, nenumaldomas keršto
troškimas ir kvapą gniaužianti Kuba, –
puslapiai verčiasi nepastebimai!*

RENÉE ROSEN

KAI SUGRIŠIME Į KUBĄ

ROMANAS

CHANEL CLEETON

KITAIS METAIS HAVANOJE AUTORĖS KNYGA

baltos lankos

Chanel Cleeton

Kai sugrįšime į Kubą

romanas

Iš anglų kalbos vertė Aistė Kvedaraitė

baltos lankos

Prologas

2016-ųjų lapkričio 26-oji

Palm Bičas

Tuoj po vidurnakčio, tą paslaptinę, neramią nakties valandą, niūrus vyriškis dukslu kostiumu atgabena jį supakuotą elegantiškame krepšyje, perrištą prabangiu raudonu kaspinu ir, įsėdęs į vienam žinomiausių Palm Bičo gyventojų priklausančią sidabrinį rolsroisą, iš didingos salos rezidencijos pasišalina taip pat greitai, kaip atvyko.

Moteris paima krepšį, dienai rimstant link poilsio, ir, kai ryškiomis spalvomis išpuoštoje svetainės šventovėje išvynioja krepšio turinį ir perskaito pažįstamus prancūziškus žodžius, jos veidas nušvinta.

Skruostu nusirita ašara.

Delne sučeža folija, o stiklas vėsiai gaivina odą, tarsi būtų atšaldytas ir visus tuos metus laukęs jos prisilietimo. Iškėlusi butelį iš krepšio, ji nusineša šampaną prie baro svetainėje, brangakmeniais išpuošti pirštai virpa grabinėdami kamštį.

Nakties tylą perskrodžia įžūlus kamščio pokštelėjimas. Nors jau vėlu, tokios svarbios progos negalima nepaminėti, o netrukus ramybę sudrums kitoks triukšmas: telefono skambutis,

draugų ir giminių balsai, šventinis susibūrimas po begalinio karo. Tačiau kol kas ji viena...

Šampano burbuliukai spragsi ant liežuvio. Tai pergalės ir pralaimėjimo, meilės ir netekties, prabangos bei puotų lydėtų Havanos naktų ir dienų Palm Bičo tremtyje skonis. Iškėlusi taurę tyliam tostui, ji žvilgteli į savo ranką – nebe jaunos, o pagyvenusios, daug patyrusios moters ranką – ir, kaip ir kas kart, nustemba; raukšlių nebeišlygins jokie apsilankymai pas plastikos chirurgą – tai subtilus priminimas, kad laikas yra žiauriausias vagis.

Kada ji spėjo šitaip susenti?

Krepšyje guli raštelis, tačiau jo nė nereikia. Kas kitas siųstų tokią dovaną – ekstravagantišką, skaudžiai malonią, puikiai derančią kaip tik jai?

Niekas kitas, tik jis.

Pirmas skyrius

1960-ųjų sausis

Palm Bičas

Piršlybų skaičius primena ekscentriškumo ugdymą. Vienas pasipiršimas yra būtinas, kad įrodytum, jog tavimi žavisi rafinuotoje – ar kiek mažiau rafinuotoje – visuomenėje. Du užtikrina, kad esi laukiama viešnia pokyliuose. Trys prideda žiupsnelį paslaptingo, keturi sukelia skandalą, o penki, *na*, penki paverčia tave legenda.

Žvilgteliu į priešais ant kelio priklaupusį vyriškį – *kuo jis ten vardu?* – pavojingai linguojantį nuo per didelio kiekio šampano, ir mintyse išanalizuoju jo išvaizdą. Tai antros eilės pusbrolis garbingojo Prestonų klanu, per santuoką susigiminiavusio su buvusiu viceprezidentu, ir vieno iš Jungtinių Valstijų senatorių pirmos eilės pusbrolis. Jo smokingas kukliai elegantiškas, turtas nedidelis, gal veikia optimistinis, turint galvoje netikėtą mirusios tetos palikimą. Smakras smulkus dėl per dažnų Prestonų santuokų su Prestonais.

Endriu. Gal Albertas. Adamas?

Keletą kartų buvome susitikę tokiuose pobūviuose kaip šis Palm Biče. Havanoje juose būčiau karaliavusi, o dabar

norėdama patekti į svečių sąrašą turiu lankstyti ir pataikauti. Antros eilės Amerikos elito pusbrolis – galėtų būti ir blogiau, juk galų gale elgetos negali sau leisti rinktis, o tremtinės – tuo labiau. Būtų išmintinga sutikti tekėti už laimingojo penktojo jaunikio ir sesers Elisos pėdomis pasekti į šventąjį Santuokos sakramentą.

Bet kurgi smagumas?

Apie mano suknią ima sukiotis šnabždesiai. Jaučiu į nugarą susmeigtus smalsius žvilgsnius, vieniems per kitus linkinčius daugiau blogo, sijonu besiropščiančius žodžius, aštriais nagais plėšiančius bižuteriją nuo kaklo ir sviedžiančius žemėn.

Tik pažiūrėkit į ją.

Išpuikusi. Visa šeima tokia. Kas nors turėtų jiems priminti, kad čia ne Kuba.

Tie klubai. Ta suknelė.

Argi jie neliko be nieko? Fidelis Kastras nacionalizavo jos tėvui priklausiusias cukranendrių plantacijas.

Kaip jai ne gėda?

Gal viskas būtų kitaip, jei būtume vyrai, jei nekeltume pavojaus jų draugių, dukterėčių ar dukterų santuokos perspektyvoms. Jei nepastebėtos įsilietume į jų sukurtą socialinę sistemą.

Bet mes nesame vyrai, o mūsų lytis dažnai neatsiejama nuo smūgio į paslėpsnius. Mus atstumia žvilgsniais, mat kažkokia neapibrėžiama savybė išskiria mus iš kitų, iš bendruomenės, kurioje ieškojome prieglobsčio. Su mumis elgiamasi kaip su gegutėmis svetimame lizde, tarsi atsibeldėme čia vien tam, kad pasisavintume ribotus jaunių išteklius ir visuomenės dėmesį, kurio Palm Biče, pasirodo, trūksta nuolat. Tiesa

ta, kad jos gali pasilikti savo potencialius jaunikius. Iš vyrų pastaruoju metu man mažai naudos.

Išsišiepiu plačiau, skaisčiau, ryškiau nei ant kaklo kabantys dirbtiniai brangakmeniai ir lygiai taip pat nuoširdžiai. Kilsteliu galvą ir nužvelgiu minią, nukreipdama akis nuo klūpinčio, pusiausvyros niekaip neatgaunančio Aleksandro, pro žvilgsniais į mane durklus svaidančius Palm Bičo sergėtojus, link kampe su šampano taurėmis stoviniuojančių seserų Izabelės ir Elisos. Matydama jas, prisiminusi niekam niekada nebesilankstyti, įgaunu drąsos.

Atsigrėžiu į Alisterą.

– Dėkoju, bet bijau, kad privalau atsisakyti.

Atsakau nerūpestingai, tarsi visas šis reikalas tebtų milžiniškas pokštas, ko labai *tikiuosi*. Žmonės juk neįsimyli ir nepradedą pirštis tą pačią sekundę, tiesa? Tai būtų siaubingai... nepatogu.

Kurį laiką vargšelis Arturas atrodo pritrenktas mano atsakymo.

Gal jis visai nepokštavo.

Pamažu atsigavęs, dar plačiau išsišiepia ta puikiai įvaldyta šypsena, kuri jo veide švytėjo prieš puolant ant kelių, ir susigrąžina įprastą – nuolatos patenkinto savimi ir aplinkiniu pasauliu – įvaizdį. Drėgnu delnu įsikimba į ištiestą mano ranką ir atsistoja vis dar svyrudamas. Išgirstu tylų kriuktelėjimą.

Atsidūręs maždaug akių lygyje – ūgio man pridėjo iš sesers Izabelės pasiskolinti aukštakulniai – prisimerkia.

Žvilgančiomis akimis Alekas primena vaiką, iš kurio atėmė mėgstamiausią žaislą ir kuris vėliau atsilygins neįtikėtinu isterijos priepuoliu.

– Leisk, atspėsiu, Kuboje kažką palikai?

Kandžiu tonu jis grybšteli mano odą.

Išsišiepiu deimantine šypsena. Aštriais ašmenimis, pagalšta ant motinos kelių, ypač naudinga tokiose situacijose, perspėjančia priešininką apie galimą pavojų, jei prisiartins per arti.

Ir aš moku kandžiotis.

– Panašiai, – sumeluoju.

Dabar, kai vienas iš saviškių pakilo ir nebeklūpi sukniubęs po kojomis įsibrovėlei, kurią jie buvo priversti stebėti visą sezoną, minia nusigręžia nuo mūsų dūsausdama ir prunkšdama pagal užsakymą siūtų suknių čėžėjime. Mes sukaupėme pakankamai turto ir įtakos – cukraus pramonė Amerikoje beveik tokia pat pelninga kaip Kuboje, – kad jie nepajėgtų sudoroti mūsų tiesiogiai, tačiau neužtektinai, kad negalėtų puldinėti kaip žalią mėsą užuodę vilkai. Fidelis Kastras visus mus pavertė elgetomis, ir vien už tai be gailesčio suvaryčiau peilį jam į širdį.

Staiga sienos pradeda spausti, pokylių salės šviesos akina, korsetas veržia.

Nuo tada, kai išvažiavome iš Kubos, prabėgo beveik metai, nors turėjo būti tik keli mėnesiai, kol pasaulis suvoks, ką Fidelis Kastras padarė mūsų salai, o Amerika priėmė mus į savo mylintį glėbį – beveik.

Esu apsupta žmonių, kurie manęs nepageidauja, net jei slepia pasibjaurėjimą po mandagiomis šypsenomis ir apsimesdine užuojauta. Į mane per savo tiesias nosis jie žvelgia iš aukšto, nes mano šeima negyvena Amerikoje nuo šalies įkūrimo, neatplaukė laivu iš Anglijos ar dėl panašių nesąmonių. Mano

oda kiek per tamsi, akcentas kiek per užsienietiškas, religija per katalikiška, pavardė per kubietiška.

Po akimirkos prie mūsų prieina įtartinai į Andersoną panaši vyresnio amžiaus moteris ir meta deginantį žvilgsnį, kuriuo, neabejoju, siekia nuleisti mane ant žemės. Ji nusineša jį „Givenchy“ debesyje, o aš lieku stovėti viena.

Jei viskas priklausytų nuo manęs, nedalyvautume tokiuose renginiuose, išskyrus šitą, nemėgintume įsilieti į Palm Bičo aukštuomenę. Žinoma, nuo mano norų niekas nepriklauso. Taip elgiamės dėl motinos ir seserų, ir dėl tėvo troškimo plėsti verslą mezgant socialinį tinklą, kad daugiau niekas niekada negalėtų mūsų sunaikinti.

Ir, žinoma, kaip visuomet, taip elgiamės dėl Alechandro.

Ranka suėmusi suknelės padurkus, kad nesuplėšyčiau plono audinio, pasuku atviro balkono link.

Pro praviras duris žengiu į akmeninę terasą, vėjas plaiksto sijoną. Ore tvyro vos juntamas šaltukas, dangus giedras, žvaigždėtas, nušviestas pilnaties. Kažkur toli tyliai ošia vandenynas. Tai mano vaikystės ir brandos garsas, kviečiantis tarsi sirena. Užmerkusi akis ir pajutusi dilgtelėjimą, apsimetu stovinti kitame balkone, kitoje šalyje, kitais laikais. Kas nutiktų, jei sprukusi iš puotos nukakčiau prie vandens, nusiaučiau spaudžiančius batelius ir sukiščiau pirštus į smėlį, leisčiau vandeniui skalauti kulkšnis?

Skrustu nusirita ašara. Neįsivaizdavau, kad kokios nors vietos galima šitaip ilgėtis.

Atsimerkusi pasisuku ir atbula ranka nusišluostau drėgną skruostą. Žvilgsnis įsminga į balkono kampą, toluomoje linguoja palmės...

Parimęs į baliustradą, apgaubtas šešėlių ir mėnesienos, atokiau stovi vyriškis.

Aukštas. Šviesių plaukų – beveik rausvų. Įsikibęs į balkono turėklą, pagal užsakymą siūtas smokingas prigludęs prie plačių pečių.

Žengteliu atatupsta, o jis pajuda...

Sustingstu.

Ak.

Ak.

Kai žmonės visą gyvenimą giria tave už išorinį grožį, jo reikšmė sumenksta. Ką apskritai reiškia grožis? Kad į tam tikrą visumą sudėlioti tavo bruožai traukia kažkieno akį? Grožis niekada neprilygsta kitoms savybėms, kuriomis galėtum išsiskirti, – protinga, įdomi, drąsi. Ir vis dėlto...

Jis išvaizdus. Stulbinamai.

Primena plačių potėpių paveikslą, tarsi dailininko teptukas būtų įamžinęs jo veidą energingais mostais ir sukiniiais, tarsi dievaitis būtų nužengęs įsikišti į eilinių mirtingųjų reikalus.

Erzinamai išvaizdus.

Panašus į vyrą, kuriam niekada neteko svarstyti, ar turės stogą virš galvos, baimintis, kad tėvas žus narve su aštuoniais kitais, bėgti palikus vienintelį pažįstamą gyvenimą. Ne, jis panašesnis į vyrą, kuriam nuo ryto iki vakaro kartojama, kad yra tobulas.

Jis taip pat mane pastebėjo.

Sukryžiaavęs rankas ant krūtinės, Auksinis Berniukas atsiemia į balkono turėklą. Jo žvilgsnis nuo mano viršugalvio, kurį visą valandą su Izabele plušome šukuodamos ir plūsdomosi, kad neturime pagelbėti pasiruošusios kambarinės, nuo

tamsių plaukų, nuslysta mano veidu, gilios suknios iškirptės apnuoginta krūtine, akį rėžiančia bižuterija, kuri staiga priverčia pasijusti neabejotinai pigiai – tarsi matytų, jog esu apsime-tėlė, – liemeniu, klubais.

Žengteliu dar žingsnelį atgal.

– Ar turėčiau vadinti tave pussesere?

Jo balsas sustabdo mane užtikrintai, lyg aplink juosmenį savininkiškai apsivijusi ranka, tarsi jis būtų pratęs be didelių pastangų priversti aplinkinius paklusti jo valiai.

Niekinu tokius vyrus.

Jau žinau, kad toks balsas kaip jo – švelnus, skaidrus, be menkiausio užsienietiško akcento, be trūkumų – sukrauna turtus. Asmuo tokiu balsu gali neabejoti, kad kiekvieno jo žo-džio bus įdėmiai klausomasi.

Kilsteliu antakį.

– Atsiprašau?

Atsistūmęs nuo baliustrados, jis prisiartina per kelis žingsnius ir sustoja taip arti, kad, norėdama pažiūrėti į akis, privalau kilstelėti galvą.

Akys mėlynos kaip jūros gėlmė prie Malekono.

Nepaleisdamas žvilgsnio, jis nykščiu perbraukia mano bevardį pirštą. Prisilietimas nukrečia tarsi elektra ir pažadina iš jau kelias valandas trunkančio pokylio snaudulio. Kai šypteli, aplink akis išryškėja smulktės raukšlėlės. Gera žinoti, kad net dievaičiai nėra tobuli.

– Endriu yra mano pusbrolis, – paaiškina švelniai pašai-piu tonu.

Pastebėjau, kad taip elgiasi dauguma iš tikrųjų vis dar turtingų turtuolių, tarsi atvira pašai-pa būtų nedovanotinai ne-taktiška.

Endriu. Penktasis jaunikis turi vardą. O priešais mane stovintis vyras tikriausiai taip pat kilmingas. Ar ir jis iš Prestonų giminės, ar paprasčiausiai vieno iš jų giminaitis kaip Endriu?

– Visi sulaikę kvapą laukėme tavo atsakymo, – pakomentuoja.

Ir vėl ta vos girdima pašaipa, kuri, panaudota tinkamai, gali virsti ginklu. Jis jaučiasi esąs pranašesnis, kaip ir visi kiti, tačiau nuojauta kužda, kad jis šaiposi su manimi – ne iš manęs, ir tai yra malonus pokytis.

Šiek tiek atsipalaidavusi, apdovanoju jį šypsena.

– Tavo pusbrolis moka išsirinkti tinkamiausią laiką ir akivaizdžiai mėgsta minios dėmesį.

– Ką jau kalbėti apie neprilygstamą skonį, – gundomai paantrina Auksinis Berniukas – *pernelyg gundomai* – ir atsako dar platesne šypsena.

Jis ir pirma atrodė išvaizdus, bet tai jau juokinga.

– Tiesa, – pripažįstu.

Pastaručiu metu iš apsimestinio kuklumo man nėra jokios naudos; kas pakovos už tave, jei ne pati?

Jis palinksta artyn, tarsį ketintų atskleisti paslaptį.

– Nenuostabu, kad sukėlei sumaištį.

– Kas? Aš?

Jis nusijuokia giliu, gundančiu juoku, kaip tas pilve susirangęs pirmasis romo gurkšnis.

– Puikiai žinai, ką sugebi. Mačiau tave salėje.

Kaip aš jo nepastebėjau? Jis ne iš tų, kurie nublanksta minioje.

– Ir ką tu pastebėjai? – klausiu padrąsinta fakto, kad jis nė akimirkos neatitraukia nuo manęs akių.

– Tave.

Širdis suspurda krūtinėje.

– Tik tave. – Kuždesį nusineša jūros ir vėjo ošimas.

– Aš tavęs nemačiau. – Mano balsas kimus, tarsi priklausytų kitai, kurią visa tai *jaudina*.

Aš vis dar neatitraukiu nuo jo akių.

Jo vyzdžiai kiek prasiplečia, skruoste išryškėja duobutė – dar vienas trūkumas, tačiau visi jie tik prideda žavesio.

– Puikiai moki priversti vaikiną pasijusti ypatingai.

Gindama šalin pagundą ištiesti ranką ir paglostyti jam skruostą, suspaudžiu pirštus į kumštį.

– Išdrįsiu spėti, kad daugybė žmonių nuolatos priverčia tave jaustis ypatingai.

Ir vėl ta šypsena.

– Neklysti, – pripažįsta.

Pasisuku, kad stovėčiau petys petin su juo, įsižiūriu į mėnulio nušviestą dangų. Jis pašnairuoja į mane.

– Tuomet įsivaizduoju, kad tai tiesa.

– Kas tiesa?

– Sklinda gandai, kad Havaną valdei kaip karalienė.

– Havanoje karalienių nėra. Tik karaliumi besigviešiantis tapti tironas.

– Kaip suprantu, nejauti simpatijų sukilėliams?

– Priklauso nuo to, apie kokius sukilėlius kalbi. Kai kurie atnešė naudos. Fidelis su savo pakalikais tėra dvėseliena, kuria virto Kuba, mintantys maitvanagiai. – Žengteliu į šalį ir atsi-
stoju priešais jį. Mano suknios sijonas plevena palei elegantiškas smokingo kelnes. Jaučiu jį sau už nugaros, jo kvėpavimą ant sprando, bet neatsigrėžiu. – Batistos reikėjo atsikratyti. Jiems tai pavyko. O kad dabar pavyktų nusikratyti laimėtojų...

Atsigrėžiu į jį.